

OVERSIKT 20/8-26/8.

DE FORENEDE NASJONER UTTRYKKER BEGEISTRING OVER STRANDHUGGET VED DIEPPE.
FORTSATT LUFTAKTIVITET PÅ VESTFRONTEN. STÅR MAN FORAN TYSK OFFENSIV I
EGYPT? VOLDSOMT PRESS PÅ STALINGRADFRONTEN. STØRT SIDO OG LUFTKLA
IGANG VED SALAMONSØYENE! BRASILS KRISSKILMÅLING.

WESTFRONTEN. Det off. kommunike om angrepet på Dieppe sier: "Toget hadde som sitt mål ved hjelp av en cifensisiv holdt i større målestokk enn tidligere å prøve forsvarer av en kyststrekning som de på forhånd visste var sterkt befestet. Trots kraftig motstand ble styrker landsatt på alle strandområdene sammen med en del tanks. Disse styrker blev tatt ombord igjen i de marinefartøyer som i 9 timer hadde ligget kloss opunder franske kysten. 2 tyske kanonbatterier blev ødelagt. I tysk radiopilestasjon, 91 tyske fly blev sikkert ødelagt, og det dobbelte antall sannsynligvis tilintetgjort. Tapet av døde og sårede var høyt, men ikke uforholdsmessig i betraktning av de hårde kamper. En rekke tyske fanger blev bragt tilbake for å svnes." Den allierte presse verden over omtal er strandhugget med begeistring. News Chronicle betrakter raidet som forløper for kommende større hendelser, og New York Times sier: "Raidet mot Dieppe var et dristig eksperiment som ble utført med presisjon og pågåenhet. Når et brohode er permanent opprettet og veien er åpnet for den store fremmarsj, vil det bli etter den modell man brukte ved Dieppe." Den tyske propaganda har slitt sig uhemmet lgs i anledning angrepet. Et par av ytterpunktene i deres utskrifter representeres ved overskriftene: "Dette improviserte angrep som Churchill satte i gang på Stalins ordre," og "Dette mislykte angrep som det tok den engelske krigsledelse 10 min. å planlegge". - Luftaktiviteten begynte allerede 24 t. etter Dieppaengrepet med at 500 brit. og amerikanske fly gikk inn over Nordfrankrike. Fredag skjøt flyvende festnings ned mellom 20 og 25 Focker Wulf 190 i en 20 minutters kamp over Nordsjøen. Daglig har større og mindre styrker vært over Vesttyskland. Saledes gikk store styrker til angrep på Frankfurt og Wiesbaden natt til mandag. Størrelsen av dette angrep fremgår av de britiske tap som denne natt var 16 bombefly. En ny stor troppekontingent er kommet over til England fra Amerika.

MIDDLEHAYSONRÅDET. Situasjonen i Egypt er uforandret, men meldingene om at man venter et nytt fremstøt mot Alexandria blir gjentatt. Churchill har avgjort sitt annet besøk i Egypt og under dette uttalt at Egypt og Nildalen vil bli forsvar som om det var eget land. Tapene som følge av den stadig økende luftaktivitet er så store at Times militære medarbeider fremholder at de er større enn under Rommels offensiv.

RUSSLAND. Det tyske fremstøt mot havet etter Krasnodars fall har ingen vesentlig fremgang hatt. De tilføres alvorlige tap av kraftige russiske infanteristyrker. Efter en hårdnakket kamp er Pjatigorsk evakuert av russerne som har funnet nye stillinger litt lengre øst. Siden fredag har et voldsomt tankeslag vært ved Kotelnikovo, hvor tyskerne satte inn svære styrker av tanks og fly. Ved Klepskaya er det lyktes tyskerne å sette over Don med store styrker og voldsmessige kamper pågår nå på den 60 km. brede landstripe mellom Don og Volga. Aldri før i krigen på østfronten har kampene vært så hårde som de som i disse dager utkjempes ved Klepskaya og Kotelnikov. Ustanselig kaster tyskerne nye reserver inn og stadig forsterker russerne sitt forsvar. Det fremholdes i de riste kommunikeer at situasjonen er kritisk. I de politiske oversiktene, hver etter ødeleggelsen av jernbanenettet vestenfor, blir det fremholdt at Volga har en meget stor betydning som ferdsselsåre. Men det påpekes at størparten av sommerens produksjon av Kaukasusoljen, som dreier seg om 200 mill. tonn om året, tilhører er fraktet opover, så noen umiddelbar krisje for oljemangel vil der ikke bli selv om tyskerne skulle behere Volga. Ved Voronesj utkjempes heftige kamper, men herfra og helt til Murmansk har russerne initiativet. Leningrad feiret 1-årsdagen for beleiringen med voldsomt anfall på de tyske linjer. I Østersjøen har russiske marinefly senket et 7000 tonns forsyningsskip og i Svartehavet 2 på 1000 tonn. Bek tyrkernes linjer i Hviderussland har russiske skipret 123 tog og sprengt 200 broer. De har drept over 4000 tyskere, heriblandt 3 generaler.

UJERNE ØSTEN. Amerikanerne har helt ut befestet sine stillinger på Guadalcanal og Florida, de 3 øyer i Salomonøygruppen. Som ventet

her japanerne gjort voldsomme motanfall for å gjenerobre øyene. Under det første blev de kastet tilbake med svært materielt tap. Av 700 angripende japanere blev 670 drept, resten fanget. De siste meldingerne ut på at japanerne påny har sitt til angrep og at det raser et voldsomt luft- og sjøslag hvor de allierte fly har tilfisiet de anripende styrkene alvorligje tap. 6 krigsskip er alvorlig skadet, deriblandt et slagskip en stor hangarkrysser blev truffet ned 4 torpedoen. Slaget fortsetter Den allierte luftaktivitet fortsetter med stor styrke på de japanske baser Raboul, Laie og på japansk skipsfart. Under et japansk angrep på Darwin hvori deltok 47 maskiner, blev 13 skutt ned. De allierte hadde ingen tap. Den kinesiske offensiv i Østkiengsi fortsetter med stor fremgang for de kinesiske våpen. Saledes meldes 24. august at Ning Chuang er gjenerobret. Dette er den viktigste japanske basis i provinsen. På andre kinesiske fronter har det vært stillstand i uke etter at Japanernes opskrytte plan om å opprette jernbaneforbindelse Shanghai-Singapore, blir intet av. Nye amerikanske flystyrker har styrket Kina kampå og forhåpninger. I det hele er meldingene fra Kina preget av optimisme og økende tillitsfullhet.

BRASIL. Krigserklæringen mot Italia og Tyskland er et resultat av aksemaktenes hensynsløse ubåtkrig. Ialt er 19 brasilianske skip, hvorav 11 troppsskip, senket. De 6 siste senkingene fikk begeret til å flye over Brasil har en hær på 100 000 mann som nå er mobilisert. Flåten som blant har 2 slagskip er gått ut. Argentina og en del andre sydamerikanske stater har gitt Brasil rettigheter som ikke krigfrende land. D.v.s. så havner og flyplasser kan benyttes som om Brasil ikke var i krig. Omfatende arrestasjoner av tyskere og italienerere er foretatt, likesom det er satt ut grensevakter for at de ikke skal slippe inn i nabostatene. Ca. 1000 km. fra Rio er oppdaget en hemmelig tysk flyplass med radiostasjon og annet utstyr. Tyske og italienske banker er stengt og innskuddene beslaglagt. 57 tyske og 18 italienske skip de fleste lagt inn i brasiliansk havn også de allierte flatesyrker er beslaglagt. Blandt disse er en tysk båt på 16 000 tonn og en italiensk passasjeebåt på 25 500 to. Den brasilianske krigsmakt vil vel neppe få vesentlig innflytelse på krigens gang, men landet er et av de råstoffrikeste land i verden og det er av stor betydning at landets havner og flyplasser nu står til disposisjon for de allierte. Det må også minnes at mens avstanden fra Nord-Amerika til Europa er ca. 9000 km., er avstanden fra Brasil til Dakar på Afrikas vestkyst bare 2400 km. På politisk kynlig hold fremholdes også den nære forbindelse mellom Brasil og Portugal. Portugals president har også sendt president Vargas i Brasil en hilsen med forsikring om det portugisiske folks varme sympati.

TYSKLAND.. Hitlers utnevnelse av en beryktet SS mann til ny justisminister med fullmakt som setter ham over loven, er vist endskillig oppmerksomhet i den allierte presse. Det blir fremhevet at de vedtak som benyndes den nye justisminister til å bygge opp en nasjonalsosialistisk justisadministrasjon og avvike fra den lov som nå gjelder, er den formelle og offisielle tilnærmedestelse av rettsordenen i Tyskland.

FRANKRIKE, Laval har utstedt en forordning hvorefter det franske parlamentet er erklaert for oppløst. Det sies i kommentarer til dette skritt at Laval ikke har turdet ha ved sin side et parlament som gir myttrykk for den franske folkevilje.

vvv V vvv

I en utenrikskronikk har Arne Ordin påpekt at man regner med at tyskerne har ca. 190 divisjoner på den russiske front. Derav 20 panserdivisjoner og 20 motoriserte divisjoner. Hertil kommer ca. 40 divisjoner fra vassdragene. I Nord-Afrika er der 2-3 panserdivisjoner og 1 motorisert division del italienske divisjoner. I Frankrike og Belgia er 25 infanteridivisjoner og 3 panserdivisjoner. I andre okkuperte land en del divisjoner og ca. 25 i reserver i Tyskland.

NORGE, Det er ontrent en måned igjen til den 25. september, - en seint omringing i vår historie. Men må vente nye fremstøt fra NS sida - nu er manlig påkjønning på hjemmefronten. Det er for tidlig å si med bestemt hvilke virkt Quisling denne gang vil ta, hvilke han får lov å ta av sine tyde herrer. Han er meget interessert i bildeprelse av kirkestader og er på ry ute med folkere om forhandlinger. Men må også vente at "uktentatet" i statspolitiets kontorer vil bli utnyttet til det yttre

- 2 -

ste. Det er sannsynlig at massearrestasjoner vil bli foretatt - dels vil han skaffe sig av med sine fiender - dels sette skrekk i hjemmefronten. Blandt de tyske offiserer gjør den opfatning sig sjeldende at Hitler vil kalte Terboven tilbake til Tyskland. Planen skal så være å gjøre Norge om til en republikk med Q. som president, og med en fredsslutting mellom Norge og Tyskland som øieblikkelig resultat. Vi minnes kronprins Olavs ord: "Ennu er intet folk blitt knust eller endelig beseiret så lenge det beholdt troen på sig selv og så lenge det i handling viste at det var villig til offer og hadde evnen til indre samhold i motgangs dager....".

EKSPLOSJONEN den 21. ds. i statspolitiets lokaler i Henrik Ibsens gt. fant sted ca. kl. 8.35. Det antas at det eksplosive stoff befant seg i skrivepulten til statspolitibetjent, NS-mannen Torhus. Störstedelen av politistyrken var like før gått til parolen kl. 8.30 og i eksplosjonsøieblikket var det derfor få personer i nærheten. 3 stk. blev såret, nemlig Halvard Tofteberg, Hans Aspelid, begge fra Oslo, og Stian Beck fra Åker. Samtlige har vist sig å være av verste NS påbeltype i polititjenesten. De to første blev innlagt på Ullevål sykehus, den tredje på Åker sykehus. Tofteberg hadde fått en illc medfart, begge bena revet av og en arm knust, men var ved full bevissthet da han døde ved 12-tiden. Hans kone som var kukt til dödsleiet, gir uttrykk for at hans siste time var preget av stor sjelenød med redsel for döden og sterk anger med bønn om tilgivelse for hans store synder. Han kom stadig tilbake til spørsmålet om det kunde være frelse for en synder som ham. - Ved eksplosjonen blev der voldt en del materiell skade, og luften utenfor statspolitiets vinduer var hvit av dokumenter og papir. Der blev tatt 16 gisler, 10 mann og 6 kvinner, fra Coward & Thowsen i Kirkegt.. Oslo-radioen hadde en meddelelse om sakon allerede mandag, mens Q.-pressen i Oslo sendte ut sin famøse meddelelse tirsdag. Mandag kvell sier vår nyhets-tjeneste i London at meddelelsen bærer det samme preg av sannhet og sannsynlighet som alt som kommer fra det hold. Det blev minnet om Riks-brannen og "attentatet" på Hitler i ölkjelleren i München høsten 39. Det har hittil ikke lykkes å provosere hjemmefronter, og det vil heller ikke lykkes nu. - Det er ikke glemt at Tofteberg tok del i de redselsfulle pinsler som førte til Tor Salvesens og Chr. Huberts død. Ingen beklager ham, han hviler på sine gjerninger. Ingen straff kunde være for hård for ham.

EN TRAGEDIE som formentlig uten grunn er satt i forbindelse med denne hendelse, fant sted i Uelandsgt. fredag ettermiddag. Der innfant gestapo sig for å arrestere sekretær Ole Hofmo, bror av den kjente landsorganisasjonsmann Rolf Hofmo som nu sitter i tysk koncentrasjonsleir. Hofmo som bodde i 3. etasje, forsøkte å komme sig vekk gjennom et vindu, men blev brutalt skutt ned. Hans kone blev arrestert, men deres datter som lidet av polyomelitt, blev liggende alene igjen hjemme. Hofmo falt i kampen for frihet og rett. Han satte alt inn, til slutt livet for vårt felles sak.

MØRERNE. For vel 2 uker siden blev de eldste lærere i Kirkenes løslatt. Det forlyder at grunnen til at de ennu ikke er kommet sydover, er at de i størst mulig utstrekning skal reise nedover landeveien. Lærerne på Grini er løslatt, undtagen de fra Stabek skole. De siste var som man vil huske, gjenstand for en vill paroksyse fra den folkekjaires side, da han avla et besök på Stabek skole, ledsaget av Judas Lie og Skancke. Lærerne vil gjenopta undervisningen etter ferien, men uten å fire på noe punkt.

KIRKEN. Vi gjengir et utdrag av en oversikt over den kirkelige situasjon som er sendt ut i disse dager. Den kirkelige front er i løpet av varen og sommeren blitt mer og mer bevisst og fryktlös. Der er nå utvilsont helt ubrytelig, ca. 93% av prestene har nedlagt sine embeter. De avsatte biskopper fungerer, likeledes de avsatte prester enda flere av dem er pålagt absolutt taleforbud eller forbud mot å tale i landets kirker. Med utrettelsen av det nye kirkestyre har hele den norske kirke og kristenfolket marsjert opp på en brad front under sine anerkjente ledere, biskoppene og høvdinger som Hallesby og Ludvig Keppe. Q.-myndighetene har utvilsont lenge vært klar over at den kirkelige opposisjon mot det nærværende ukristelige statsstyre ikke kan slas ned uten å slippe en regulær kristenfølgelse løs på det norske folk. Av lett forståelige grunner er DET i det minste for øieblikket ikke

opportun politikk hvarken for nazistene eller deres tyske herrer. I stedet har Quisling forsøkt å slå inn på en annen linje. Han forsøker å bemekte sig kirkens organisasjon, hele kirkeapparatet, statskirken som han selv kaller det. Derfor har han allerede innsatt et par nazibiskopper. Først og fremst forrederen Lars Frøyland. Denne mannen, som nå anses for statskirvens kirkeelige overhodet, har i virkeligheten bare en oppgave. Han skal gi det utseende av at statskirken fremdeles eksisterer i legitime former. De rette biskopper og prestene anses enten for oprørere eller for folk som selv har satt sig utenfor statskirken og derfor intet har å skulle ha sagt. Herav følger så at alle kirkens eiendommer, prestegårder, kirkebygninger, menighetshus samt andre institusjoner som er opprettet av statsmenighetene, og selvfølgeligvis etterhånden kommer til å gjelde de foreningsformer etc. hvorunder det åndelige liv ledes rundt om i menighetene. Hvad menighetene, folket som tilhører kirken, rener om dette spill, spør Quisling ikke om. De tilhører alle sammen statskirken. For sikkert hots skyld har Q. laget en lov som skal hindre innseutmeldelse. Efter denne må enhver utmeldelse godkjennes av biskoppene, d.v.s. herr Lars Frøyland og kollegor. Menighetsrådet står bak biskoppene og prestene, men den 11/8 meddeler kirkedep. at rådene er opløst. Opprettelsen av den midlertidige kirkeledelse som blev proklamert søndag 26/7 har satt en stopper for den utvikling som Q. har tilsiktet.

FLYVÅPNENES FELLESKOMMANDO meddeler: Norske jagerfly tok del i luftslagene i Dieppe-raidet onsdag. Våre gutter skjøt ned 12 tyske fly. Dertil 4 fly sannsynligvis skutt ned og minst 2 skadet. 3 av våre gutter reddet sig i fallskjerm og kom i god behold tilbake til England. Vi savner 2 hvis skjebne er ukjent. Da kampane var over, sendte admiral Riiser Larsen oskadesjefen følgende telegram: "Overbring officerer og mannskap i Deres eskadre min anerkjennelse og dype beundring for det mot og den strålende kampånd som bragte slike glimrende resultater. Enhver nordmann er stolt av dere." - I meldingene heter det at nest etter de polske flystyrker kunde nordmennene notere de beste resultater. De kom inn som en god nr. 2, heter det. I tilslutning til hvad vi tidligere har meldt om propagandaens reaksjon på Dieppe-raidet har det interesse å vite at Aftenposten ikke fra begynnelsen av var helt ned på notene og fikk første oplag beslaglagt før avisen brukte uttrykket "strandhus". De svinget sig imidlertid hurtig op på høide med situmsjonen i Akersgaten, og tok senere henningsført del i den tyske propagandas sciensrus.

EN STØRRE UNDERSLAGSAFFARE i Aker kriseforsyning er under behandling av politiet i disse dager. Lørdag den 15. ds. blev kontroller Gunnar Ritter og 2 andre funksjonærer ved Kriseforsyningen arrestert. Den ene skjuler seg under pseudonymet Pettersen, hans virkelige navn er Sporpin og han vil huskes fra en større underslagsaffære i Folkets Hus tidligere. Ialt er nå 30 arrestasjoner foretatt og vår meddeler sier at man tør regne med at samtlige er NS medlemmer. Bærum Forsyningsnemnd har hatt å kjempe med lignende problemer, riktignok i mindre målestokk, idet 3 stk. statsbærende her har bemektet sig 160 rasjoncringshefter og 500 fettkort. Om det nå skyldes at sistnevnte affære anses for rent bagatellmessig, eller de har en høiere vurdering av de statsbærende i Bærum, er ukjent, men det er et faktum at noen arrestasjoner hittil ikke er foretatt i sakens anledning.

OSLORADIOEN har idag 7000 lytttere. Norsk Rikskringkasting hadde utset 500 000 lisenser før krigen. Med utgangspunkt i 7000 regner vår ryhetstjeneste i London med at der idag er 28 000 NS medlemmer. Fra lærer- og kirkestriden var antallet litt over 43 000. Med et tap på 12-14 000 medlemmer som man tidligere har regnet med, kommer man det nevnte overslag tømmelig nær.

VER FORSIKTIG MED AVISEN. NEVN IKKE NAVN I FORBINDELSE MED DEN SEND DEN VIDERE TIL GODE JØSSINGER.

GUD BEVARE KONGEN OG FEDRELANDET.

Redaktør: Olle Andersson,
Grensevakten,